

[Poul Hansen (Svendborg).]

kunne flytte hovedsædet fremkommet. Det foreliggende lovforslag kan altså i virkeligheden betegnes som et forslag til en beredskabslov, og en sådan kan mit parti intet have at indvende imod. Der kan imidlertid godt være ting og problemer, som det kan have interesse at se nærmere på i et udvalg, således som den højtærede minister også har nævnt det i sin fremsættelse. Det kan mit parti tilslutte sig.

Conrad Kofoed: Som nævnt af det ærede medlem hr. Poul Hansen (Svendborg) er der her tale om en beredskabslov og en ændring af forsikringsinstituttets placering, således at forsikringsinstituttet kan ledes fra et andet sted end København. Det må være af værdi, at noget sådant kan foregå i en given situation, og jeg vil på mit partis vegne anbefale lovforslaget, idet jeg håber på en drøftelse af det i udvalget.

Baagø: Også jeg kan på mit partis vegne tiltræde lovforslaget og udtale tilfredshed med, at vi i et udvalg kan komme til at tale nærmere om sagen.

A. C. Normann: Det har været meget vanskeligt for ikke at sige umuligt at vurdere nødvendigheden af lovforslaget på basis af de usædvanlig sparsomme oplysninger og begrundelser, der er givet i lovforslagets bemærkninger og i den højtærede handelsministers skriftlige fremsættelse. Derfor vil jeg foretrække for min del at vente med yderligere bemærkninger, til det fornødne bedømmelsesgrundlag er tilvejebragt, og indtil det er oplyst, hvad den forestående kontrakt mellem forsikringsinstituttet og Ministry of Transport går ud på, samt hvor længe en sådan kontrakt vil binde os til forsikringens opretholdelse på det nuværende grundlag. Jeg er derfor nødt til ved denne første behandling at reservere mig min stilling på det radikale venstres vegne.

Ragnhild Andersen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Lynnerup Nielsen, er forhindret i at være til stede, skal jeg udtale, at mit parti ser med velvilje på det foreliggende lovforslag, og at vi i øvrigt vil vende tilbage til spørgsmålet,

når sagen kommer fra udvalget til anden behandling.

Ministeren for handel, industri og søfart (Lis Groes): Jeg vil gerne takke de ærede ordførere, der har udtalt velvilje over for lovforslaget, og jeg håber, at også det ærede medlem hr. A. C. Normann, når vi i udvalget har forhandlet nærmere om tingene, vil vise den samme velvilje.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Poul Hansen (Svendborg): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagordenen var:

Første behandling af forslag til lov om yderligere forlængelse af lov om bemyndigelse til opretholdelse af en dansk styrke i udlandet.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1519, fremsættelsen i tidenden sp. 2899).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Victor Gram: Jeg skal på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag til hurtig og velvillig behandling.

Arnth-Jensen: Den begrundelse, som den højtærede forsvarsminister har anført for fremsættelsen af dette lovforslag, kan vi godkende. Idet jeg anbefaler forslaget til hurtig vedtagelse, udtaler jeg ønsket om, at den anførte frist, de 6 måneder, nu må bringe et resultat i denne sag, så at vi ikke skal se lignende lovforslag mere.

Carsten Raft: Mit parti kan give tilslutning til det fremsatte lovforslag. Det har været vor politik hele tiden, at vi skulle have en styrke i Tyskland, men hvis der nu er grund til, at den trækkes hjem, finder vi

[Garsten Raft.]

det betimeligt at gøre det. Jeg synes, det er rigtigt, at man sætter et halvt år som frist for at tilkendegive, at man så snart som muligt vil have kommandoet hjem for at styrke beredskabet, men hvis der alligevel viser sig at være grund til at opretholde styrken dernede, bliver det nødvendigt at forlænge fristen til sin tid.

Det er nok sidste gang, skulle man tro, at vi behandler et lovforslag om danske styrker i Tyskland. Bortset fra et enkelt intermezzo, som den tidligere forsvarsminister behandlede både forstående, fast og fortrinligt, synes jeg derfor, det er naturligt at sige, at besættelsesstyrken har gjort den danske hær ære i disse år. Der er grund til at sige både til de værnepligtige og til befalingsmændene, at denne vanskelige opgave er løst meget smukt. Man kan vel også være glad for den ærefulde måde, hvorpå danske styrker hidindtil har løst internationale opgaver, uanset om det er i Vesttyskland, i Holsten eller i det mellemste østen; og jeg synes, man kan glæde sig over, at der er en sådan indstilling og disciplin inden for hæren og inden for forsvaret i det hele, at disse vanskelige opgaver kan løses så smukt og i fuld overensstemmelse med dansk indstilling.

Johs. Christiansen: For så vidt som det foreliggende lovforslag jo tenderer direkte imod en afvikling af ordningen med at have danske soldater placeret i Nordvesttyskland, kan jeg naturligvis erklære mig forholdsvis tilfreds. I overensstemmelse med mit partis principielle stilling til hele denne sag må jeg imidlertid også ved denne lejlighed udtale, at vi ikke kan medvirke til den nu foreslåede forlængelse af loven.

Ud over de begrundelser, jeg tidligere har givet for vor stilling, ønsker jeg i øvrigt kun tilføjet, at efter tilbagetrækningen af de norske styrker og i realiteten også af de engelske vil det efter min overbevisning være ikke blot formålsløst, men i virkeligheden uforsvarligt at lade de 1200-1500 danske soldater, den danske styrke er reduceret til, forblive uden for landets grænser endnu et halvt år.

Ingmar Wagner: Kommunisterne har i en årrække kraftigt vendt sig imod loven

om bemyndigelse til opretholdelse af danske militære styrker i udlandet, og vi har gentagne gange her i tinget talt imod, at danske soldater var stationeret i Holsten. Tiden har efter vor mening for længst været inde til, at de danske styrker i Den tyske Forbundsrepublik blev hjemsendt.

Sidste år, da vi behandlede et tilsvarende lovforslag, blev det antydnet, at det var uigenkaldelig sidste gang, vi skulle forlænge denne lov, og at nu ville der endelig ske dette, at danske soldater ville blive hjemkaldt, altså at Tysklandskommandoets tid var forbi.

Alligevel står vi endnu en gang over for at skulle forlænge denne lov; selv om forlængelsen denne gang kun har en varighed af 6 måneder, vender vi os imod den. Vi mener, at de danske soldater bør hjemsendes, og at det bør ske nu.

Der er én grund til, at det er nødvendigt, at de danske tropper kommer hjem. Som det tydeligt fremgår af forsvarsministerens fremsættelse, må vi forudse, at det i fremtiden vil blive dyrere at have danske tropper placeret i Tyskland. Det samme spørgsmål blev berørt sidste år. Det er naturligvis udmærket, at man forhandler med Den tyske Forbundsrepublik om, at den skal dække en del af udgifterne ved stationeringen dernede, men alligevel må det vel forudses, at det fremover kan blive dyrere at have vore soldater i Tyskland, og det kan kun animere til at få dem hjemsendt omgående.

Den militære betydning af kommandoet skal jeg ikke ofre mange ord på, men jeg vil dog gøre opmærksom på, at da vi behandlede det tilsvarende lovforslag i sidste samling, udtalte den daværende forsvarsminister, det ærede medlem hr. Rasmus Hansen, i et svar til det ærede medlem hr. Viggo Starcke (Folketingstidende 1955-56, sp. 4442):

„... at kommandoets opretholdelse navnlig er af symbolsk karakter, idet den bekræfter Danmarks villighed til at være med i NATO-samarbejdet“.

Det er jo en klar erkendelse af, at Tysklandskommandoet overhovedet ingen militær betydning har, at det ikke er derfor, det er der. Sidste år vendte jeg mig meget kraftigt imod, at man ofrer store beløb på den slags symbolske handlinger, som

[Ingmar Wagner.]

Tysklandskommandoet er, og der er ingen tvivl om, at for disse ca. 1500 mand, der befinder sig i Holsten, er det fuldstændig uforståeligt, at de skal være, skal vi sige besættelsestropper, blot for over for NATO at deltage i symbolske handlinger. Når man fra regeringens side har denne opfattelse af Tysklandskommandoets betydning, må jeg endnu en gang understrege, at denne styrke må hjemkaldes. Forsvarsministeren har også selv understreget i sin fremsættelse, at der i grundlaget for kommandoets tilstedeværelse i Tyskland ikke er sket ændringer siden sidste år, og det kan jeg kun opfatte, som om kommandoet fortsat kun er en symbolsk handling over for NATO.

Da man nu kun foreslår loven forlænget et halvt år, vil jeg gerne spørge: har det noget at gøre med de overvejelser, man er inde i om den ny forsvarsordning? Allerede på den socialdemokratiske kongres i januar måned omtalte forsvarsministeren indgående i hvert fald en del af denne forsvarsordning, der nu skal gennemføres på et eller andet tidspunkt, og som offentligheden længe har haft krav på at få noget at vide om. Desværre har disse forhandlinger i hvert fald indtil nu været fuldkommen mørklagt, i alt fald over for folketinget; kun den socialdemokratiske partikongres har fået lidt besked. Derudover har enkelte medlemmer af udvalget udtalt sig om det, omend kun i vage vendinger, til pressen.

Så vidt jeg har forstået, forbereder forsvarsudvalget meget indgående ændringer i det danske forsvar, ændringer, som bl. a. skulle indeholde et dansk-tysk samarbejde på det maritime område, altså en dansk-tysk flådekommando, som ifølge pressen sandsynligvis skal placeres i Karup. Der skulle videre — det er fortsat ifølge pressen — forberedes et tysk forsvar af Jylland, således at hovedparten af den danske hær efterhånden skulle trækkes tilbage fra den jyske halvø.

Det er altså ikke alene Tysklandskom-

mandoet, der skal trækkes hjem, men hovedmassen af hæren skulle ifølge pressen fremover placeres på Sjælland. Det er jo almindelig kendt, at på Sjælland er der for tiden ikke mulighed for at modtage større militære styrker. Vil det sige, at regeringen har planer om udvidet kasernebyggeri på Sjælland for at kunne forberede den ændring af forsvaret, som der tales så meget om? Det vil betyde nye millionudgifter på forsvarsbudgettet. Ligeledes har der også i forbindelse med den ny forsvarsordning været stærke røster fremme om, at den også skulle forberede placering af atom- og raketvåben i Danmark — også stadig væk kun presseskriverier.

Jeg vil gerne spørge forsvarsministeren, om ikke folketinget i den nærmeste fremtid får besked om, hvad den ny forsvarsordning kommer til at indeholde, således at vi ikke alene kommer til at tale om Tysklandskommandoet, men også om de andre ting, som den danske befolkning er, tror jeg godt man kan sige, opskræmt over, nemlig disse mange presseskriverier såvel om det dansk-tyske flådesamarbejde som om det tekniske forsvar af nordflanken eller af Jylland samt om de eventuelle planer om placering af masseødelæggelsesvåben på dansk jord? Vi står som bekendt over for et valg; der skal tages stilling til, hvilken politik der skal føres her i landet, og det er klart, at befolkningen derfor må have krav på at få at vide, hvilke planer regeringen har med den ny forsvarsordning.

Det er naturligvis glædeligt, at forsvarsministeren nu har planer om at hjemkalde Tysklandskommandoet i løbet af et halvt år, selv om det havde været bedre, om han havde fulgt vort forslag om at hjemkalde kommandoet snarest, altså omgående. Men det nytter jo ikke meget, at kommandoet trækkes tilbage, hvis de militære udgifter samtidig yderligere forøges med millionbeløb på grund af, at det i det væsentlige skal være Tyskland, der fremover skal varetage Jyllands forsvar, medens danske trop-

[Ingmar Wagner.]

per skal flyttes til Sjælland med hele den udbygning af det militære system, som denne flytning vil betyde.

Må jeg til slut spørge forsvarsministeren, om de nye udnævnelser af chefer i forsvaret har nogen forbindelse med den ny forsvarsordning? Der har været talt meget frem og tilbage om det i det sidste par dage. Nu skal chefen for det danske kommando i Tyskland, oberst Digmann, udnævnes til generalmajor og fremover være chef for hærkommandoen. Som bekendt har denne officer en række forbindelser med stabene i den vesttyske værnemagt, og udnævnelsen kunne tyde på, at den påstand, som pressen har fremhævet, om en stærk udvidelse af det tyskdanske samarbejde, var rigtig — jeg spørger bare. General Kragh skal jo være chef for styrkerne på Sjælland og Lolland-Falster, og denne udnævnelse — eller forflyttelse, om man vil — peger lidt i samme retning.

Derfor beder jeg forsvarsministeren om her i forbindelse med behandlingen af lovforslaget om det danske kommando i Tyskland at oplyse, hvorvidt folketinget fremover får nogen besked om forsvarsudvalgets arbejde og om de planer, som regeringen og de militære stabe måtte have for den nærmeste fremtid.

Viggo Starcke: Når man ser på dagsordenen, forstår man ikke helt, hvad det ærede kommunistiske medlems bemærkning om den kommende forsvarsordning har at gøre med den sag, som behandles nu, og det fremgår heller ikke helt klart af fortidens begivenheder, hvilken interesse den kommunistiske ordfører har i en effektiv ordning af Danmarks forsvar. Det afgørende problem for ham kan åbenbart ikke være fremmede troppers placering, som han synes at være så ængstelig for, idet denne ængstelse hidtil ikke har givet sig udtryk over for fremmede troppers placering i Ungarn.

Den foreslåede forlængelse på 6 måneder, som det foreliggende lovforslag omhandler, er et klart udtryk for, at der skal finde en afvikling sted, således som det allerede blev stillet i udsigt ved behandlingen af det tilsvarende lovforslag i fjor. Det er naturligt at se dette på basis af, at Vesttysklands militærstyrke er stigende, og at der herhjemme er god brug for de troppekontin-

genter, som den danske styrke repræsenterer. Lige siden 1947 har vi fra vor side modsat os denne placering. Den første periode var det jo væsentligt en besættelsesstyrke, men efter at Vesttyskland var blevet medlem af NATO, skiftede denne besættelsesstyrke fuldstændig karakter og blev nærmest et symbolsk bidrag fra dansk side til det fælles NATO-forsvar. Dette, at en styrke er symbolsk, betyder ikke umiddelbart, at den er betydningsløs, idet en opretholdelse af symboler kan understrege, at man billiger det formål, symbolet repræsenterer. Årsagen til, at vi har modsat os denne placering af styrker uden for landets grænser, ligger i det forfatningsmæssige, idet der ikke i grundloven er basis for at lade danske tropper, som er tvangsudskrevne, gøre tjeneste uden for landet. Det har hidtil været sådan, at de tropper, som har været placeret i Vesttyskland, ikke har gjort tjeneste på frivillig basis. Vi har hele tiden gjort det synspunkt gældende, at det burde være tilfældet. Når den danske styrke, som under De Forenede Nationer er stationeret i det mellemste østen ved Suezkanalen, gør tjeneste på frivillig basis, er det for os at se et udtryk for, at vort synspunkt er slået igennem, og at det i virkeligheden har vist sig at være et berettiget synspunkt. Derefter opstår så det spørgsmål, hvornår tanken også slår igennem herhjemme, således at frivillighedssynspunktet, som i realiteten er effektueret i hjemmeværnsordningen, også kommer til at gælde for det danske forsvar som helhed.

Forsvarsministeren (Poul Hansen): Jeg vil gerne takke ordførerne for de tre partier, som gav tilslutning til det foreliggende lovforslag, og jeg vil specielt takke det ærede medlem hr. Carsten Raft for hans anerkendende ord om de danske styrker, vi har i udlandet, og om deres holdning. Jeg kan være helt enig i de betragtninger, som det ærede medlem i den forbindelse anstillede, og det glædede mig at høre disse bemærkninger.

De øvrige tre ordførere kunne ikke give tilslutning til lovforslaget, men da dette er i overensstemmelse med de pågældende partiers hidtidige stilling og der ikke her blev anført nye begrundelser for deres modstand mod lovforslaget, finder jeg ingen

[Forsvarsministeren.]

anledning til på disse punkter at gå ind i en diskussion med de ærede ordførere.

Det ærede medlem hr. Ingmar Wagner sagde noget om, at det fremover kunne blive dyrere at have styrken i Tyskland. Jeg vil ikke bestride, at det kan blive dyrere, men noget sikkert er det ikke muligt at sige herom i øjeblikket. Selve forløbet af de hidtil førte forhandlinger om de økonomiske problemer synes at tyde på, at bliver der tale om en forøgelse af udgifterne, vil forøgelsen kun blive af en beskedent størrelsesorden. I øvrigt vil jeg tillade mig at henvise til, hvad jeg sagde ved lovforslagets fremsættelse om begrundelsen for at opretholde styrken endnu det halve år, der er tale om.

Det ærede medlem hr. Ingmar Wagner bevægede sig ind på en række betragtninger, som ligger uden for dette lovforslags område, og som jeg ikke føler nogen særlig forpligtelse til at beskæftige mig med ved denne lejlighed. Jeg kan sige så meget til det ærede medlem og det høje ting, at den forlængelse på et halv år, som der her er tale om, intet har at gøre med arbejdet med den ny forsvarsordning, og jeg kan måske føje til, at heller ikke de nylig foretagne udnævnelser af generaler inden for hæren har noget som helst med den nye forsvarsordning at gøre. Jeg kan endelig oplyse, at når forsvarsudvalget er færdigt med sit arbejde eller med en så stor del af sit arbejde, at udvalget mener at kunne afgive betænkning, vil folketinget naturligvis blive underrettet herom.

Jeg finder ingen anledning til på nuværende tidspunkt at komme med en hel eller delvis redegørelse for forsvarsudvalgets arbejde, men vil blot tillade mig til slut at sige, at de formodninger — om jeg må anvende det udtryk — som det ærede medlem i sine betragtninger går ud fra, netop kun er formodninger, og at der ikke foreligger holdepunkter for de mange fantasifulde udlægninger af forsvarsudvalgets arbejde, som man bl. a. har set i et det ærede medlem temmelig nært stående dagblad.

Ingmar Wagner: Det ærede medlem hr. Viggo Starcke finder det besynderligt at drage spørgsmålet om fremmede tropper ind i debatten, da vort parti efter det ærede

medlems opfattelse skulle se lidt anderledes på det andre steder i verden. Må jeg sige ganske klart, for at det ikke skal misforstås, at vort parti er imod, at fremmede tropper overhovedet stationeres i noget land. Det er vort standpunkt, at alle fremmede tropper skal hjem, hvor de hører til, og det gælder også tropperne i Ungarn.

Men vi mener ikke, det skal gælde ensidigt for en del af verden, at de fremmede tropper skal trækkes tilbage. Vi tror, det er nødvendigt med internationale forhandlinger om dette spørgsmål, men principielt går vi ind for, at såvel sovjetiske som amerikanske, danske og alle andre fremmede tropper må hjem, og det hurtigst muligt. Jeg kan i øvrigt henvise til talrige udtalelser, som vort parti er kommet med om dette spørgsmål.

Forsvarsministeren ville desværre ikke besvare nogen af de spørgsmål, jeg havde stillet. Man kan måske sige, at de faldt uden for den sag, der behandles, men Tysklandskommandoet er jo en del af forsvaret og bliver måske også et led i forsvarsordningen fremover — hvem ved. Ganske vist skal dets ophold kun forlænges et halvt år, men vi har tidligere hørt, at det ikke skulle forlænges yderligere, og alligevel har vi efter det sidste års forløb måttet tage stilling til sagen igen. Jeg beklager, at ministeren ikke kunne give noget svar, men blot sagde, at når forsvarsudvalget var færdigt, ville folketinget få besked. Jeg må måske så ændre mit spørgsmål derhen: kan ministeren sige noget om, hvornår udvalget er færdigt? Bliver det i denne samling, bliver det inden valget? Man har nemlig indtryk af, at man bevidst trækker dette forsvarsudvalgs arbejde i langdrag, fordi man ikke ønsker at fremlægge de realiteter, det indeholder, inden valgdagen den 14. maj.

Ministeren sagde, at han ikke ville bestride, at Tysklandskommandoet bliver dyrere. Alene denne udtalelse kan vel tyde på, at man må indstille sig på, at det bliver dyrere. Derfor skal jeg kun endnu en gang understrege, at også af denne grund ønsker vi kommandoet hjemsendt.

Formanden: Jeg gør opmærksom på, at det foreliggende lovforslag ikke kan give lejlighed til en almindelig forsvarsdiskussion.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første forhandling af forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til sikring af de store årganges videregående faglige og boglige uddannelse [af Ingmar Wagner m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning findes i tillæg A. sp. 1515, fremsættelsen i tidenden sp. 2861).

Sagen sættes til forhandling.

Økonomi- og arbejdsministeren (Krag): Det forslag til folketingsbeslutning, der her er fremsat for det høje ting, er vist et af de mest omfattende forslag af denne art, der længe har været fremme. Det griber ind i hele fire ministeriers arbejdsområde, nemlig i handelsministeriets, i undervisningsministeriets, i boligministeriets og i økonomi- og arbejdsministeriets.

Det vedrører økonomiske, administrative og politiske problemer, som allerede længe har været under behandling, og det vil sige, at der foreligger et meget, meget stort materiale vedrørende de problemer, der her er rejst. En fyldestgørende besvarelse fra alle fire ministerier ville blive meget omfattende, så omfattende, at det vanskeligt vil kunne lade sig gøre at give en sådan besvarelse inden for rammerne af en debat om et forslag til folketingsbeslutning.

Jeg skal imidlertid — med det forbehold, der ligger i disse indledende bemærkninger — prøve at give så mange oplysninger, jeg kan, men jeg understreger endnu en gang, at det er så stort et materiale, og at der dels allerede er sket så meget på disse områder, dels er så meget under udarbejdelse og forberedelse, at nogle af de svar, jeg giver, nødvendigvis må blive noget summariske.

Det første punkt i forslaget går ud på, at der skal bygges det nødvendige antal skoler, så dagskole for lærlinge snarest kan realiseres. Her ligger det sådan, at der foreløbig i henhold til loven er en 8 års frist; i de første

8 år overlades det til vedkommende fag at bestemme, om undervisningen skal være dag- eller aftenundervisning. Denne 8 års frist kan begribeligvis ikke ændres. Det betyder, at der vil ske en gradvis ændring, en gradvis overgang fra aftenskole- til dagskoleundervisning. Hvor meget nyt skolebyggeri denne overgang kræver, har man vel ikke fuldt overblik over endnu, men så vidt jeg er blevet orienteret hos de sagkyndige, er man tilbøjelig til at mene, at der nogle steder næres noget overdrevne forestillinger om, hvor meget nyt byggeri der behøves.

Jeg kan imidlertid oplyse, at der for København-Frederiksberg, Odense, Århus, Horsens og Ålborg vil opstå et vist lokalebehov, der vil blive søgt afhjulpet ved opførelse af de fornødne skolebygninger. Handelsministeriet har optaget forhandling herom med de respektive tekniske skoler, og det kan yderligere oplyses, at Frederiksberg tekniske skole i løbet af kort tid agter at påbegynde en væsentlig udvidelse af denne skole, som kan forventes at ville løse det foreliggende behov for undervisning i dagskole i det storkøbenhavnske område. Handelsministeriet har også opmærksomheden henledt på, at der kan blive behov for opførelse af kostskoler, og der er optaget forhandlinger med visse skoler om den fornødne udvidelse af undervisningskapaciteten med henblik herpå.

Forslagets punkt 2 drejer sig om, hvorvidt antallet af lærlinge kan forøges gennem oprettelse af statslige, faglige uddannelsescentre. Også her må man henvise til lærlingeloven, der i § 31 åbner mulighed for, at uddannelsen af lærlinge helt eller delvis kan finde sted på en af handelsministeriet anerkendt faglig skole. Der er altså hjemmel for den udvej for uddannelse af flere lærlinge, som der her henvises til. Benyttelsen af denne udvej vil imidlertid forudsætte, at det faglige udvalg og lærlingerådet går ind herfor.

En sådan undervisningsform er til en vis grad allerede gennemført inden for enkelte mindre fag, og man er opmærksom på, at det af hensyn til hele problemet omkring de store årgange måske kan blive nødvendigt også for andre fag at gå over til undervisning på værkstedsskoler. Men der fore-